

JÄMLIKHETSMOTION 18: LÄRA FÖR LIVET – Inför avgiftsfri TBE-vaccinering för barn och unga i Gävleborg

Växande ojämlikheter har fört upp frågan om jämlika levnadsvillkor på den politiska dagordningen. I den politiska debatten går associationerna primärt till inkomster och förmögenheter, men många andra aspekter av levnadsvillkoren spelar stor roll – hälsa, boende, utbildning, trygghet och tillit är sådana aspekter.

Sverige följer det allmänna mönstret av ökad ojämlikhet och har gjort så under tre-fyra decennier. Utvecklingen har i själva verket varit snabbare i Sverige än i flertalet OECD-länder. Riktingen mot ökad ojämlikhet är påtaglig också i Gävleborgs län.

Perioden från tidiga barnaår till vuxen ålder (kring tjugo år) kan sägas vara den viktigaste för en människas utveckling. Perioden sammanfattas lämpligtvis som *Lära för livet*, eftersom det är den primära uppgiften och målsättningen, för både den enskilde och för samhället. Personligheten utvecklas då i samspel med omgivningen. Kunskaper och social förmåga tillväxer, och den enskilde lär sig efter hand att orientera sig allt bättre och mer självständigt i tillvaron. Det förestående vuxenlivet ligger därefter öppet och möjligt att ta i besittning.

Skolan är mycket viktig för denna utveckling. Under omkring femton år är lärandet den dominerande sysslan i vardagen. Kognitiva och andra färdigheter utvecklas. Under de tidiga skedena är familjen vid sidan av skolan den dominerande och viktigaste miljön; successivt blir kamratgrupper och föreningsliv viktigare referenspunkter i utvecklingen mot den självständiga vuxna människan.

Grundläggande färdigheter som att kunna läsa, skriva och räkna är nödvändiga för vuxenlivet oavsett livsval och livsbana, men också kunskaper i samhällsorienterande ämnen behövs för att man ska kunna orientera sig i samhället. Kulturorienterade ämnen utvecklar andra sidor av personligheten. Med gymnastik, idrott och hälsokunskap grundläggs goda levnadsvanor med konsekvenser långt upp i vuxenlivet.

Det finns en viktig jämlikhetsaspekt i denna fas. Barn med olika familjebakgrund har olika förutsättningar att utvecklas som människor, och en av skolans centrala uppgifter blir att jämna ut dessa förutsättningar genom att garantera en hög lägstanivå på kunnandet och färdigheterna. På längre sikt är skolan det viktigaste instrumentet för att skapa ett jämlikt samhälle.

Förhållandena under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Tidiga åtgärder i hem- och skolmiljön främjar barns och ungas hälsa och minskar skillnader uppväxtvillkor.

Inför avgiftsfri TBE-vaccinering för barn och unga i Gävleborg

Allt fler svenskar smittas av den fästingburna infektionen TBE. Smittan har ökat över hela landet och spritt sig till nya områden. 2022 rapporterades 446 fall till Folkhälsomyndigheten. Det var den näst högsta siffran på tio år. Rekordet har pandemiåret 2021 med 534 fall. Vaccination ger ett bra skydd mot smittan.

Barn i länet ska kunna bada och leka i skog och mark utan att riskera TBE med allvarliga följsjukdomar som hjärnhinneinflammation och i värsta fall döden. Men vaccinet är dyrt. Att få ett fullgott skydd kan kosta uppemot 1200-1600 kronor per person. Det kan innebära att de familjer som har svårt att få ekonomin att gå ihop inte har råd att vaccinera sina barn.

TBE-smittan förväntas fortsätta sprida sig norrut och det blir därför allt viktigare för gävleborgarna att vaccinera sig. Detta och det faktum att vi har två kommuner i länet som av Folkhälsomyndigheten pekas ut som riskområden, det vill säga Gävle och Söderhamn, gör att TBE-vaccin bör erbjudas gratis till länets barn.

Med stöd av ovanstående föreslår undertecknade följande:

1. Att Region Gävleborg inför avgiftsfri TBE-vaccinering för barn och unga, med start 2024.

Gävle 2023-10-17

Eva Lindberg, Socialdemokraterna

Jan Lahenkorva, Socialdemokraterna

Marcus Gard, Socialdemokraterna

Mona Davik, Socialdemokraterna

Henrik Berglund Persson, Socialdemokraterna

Shida Kinuka Karlsson, Socialdemokraterna

Elisabeth di Paolo-Sandberg, Socialdemokraterna